

УДК 657.6

МІЖНАРОДНІ

СТАНДАРТИ АУДИТУ,

ВИМОГИ ЗАКОНОДАВСТВА ТА РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ
СТОСОВНО ВИКОНАННЯ АУДИТОРОМ ЗАВДАНЬ
З НАДАННЯ ВПЕВНЕНОСТІВОЛОДИМИР ГОЛОВАЧ,
канд. юрид. наук

Статтю присвячено визначенню змісту та суті виконання аудитором завдань з надання впевненості користувачам фінансової звітності. Обґрунтовано необхідність узгодження таких завдань з вимогами законодавства та реаліями аудиторської діяльності.

Ключові слова: аудит, завдання аудиторів, надання впевненості.

ВСТУП

У науковій літературі питання щодо виконання аудитором завдань з надання впевненості користувачам фінансової звітності висвітлюється досить обмежено. Основну увагу приділяють коментарям і роз'ясненням основних положень Міжнародних стандартів аудиту та Міжнародної концептуальної основи завдань з надання впевненості. Навіть в останніх публікаціях з аудиту такі автори, як Я. Гончарук, В. Рудницький, А. Янчева, З. Макеєва, А. Баранова, А. Кашперська, К. Редько, В. Кононенко, Г. Ткачук та ін., достеменно не з'ясовують зміст і сутність виконання аудитором завдань з надання впевненості.

Мета статті полягає у визначенні змісту та сутності виконання аудитором завдань з надання впевненості.

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти та Міжнародні стандарти аудиту.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння й узагальнення вимог Міжнародних стандартів аудиту та законодавства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Питання щодо виконання аудитором завдань з надання впевненості користувачам фінансової звітності в науковій літературі висвітлюється по-різному. Переважна більшість авторів обмежуються коментарями та поясненнями основних положень Міжнародних стандартів аудиту. При цьому досте-

менно не з'ясовуються зміст і сутність завдань з надання впевненості [1–3].

Міжнародні стандарти аудиту (МСА), розроблені Радою з Міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості, основну увагу приділяють виконанню аудитором завдань з надання впевненості у вигляді достатньої або обмеженої впевненості, а також виконанню завдань з огляду фінансової звітності, погоджених процедур та підготовки інформації [4]. Згідно з *МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту»* метою виконання таких завдань є підвищення ступеня довіри користувачів до фінансової звітності. Її досягають через висловлення аудитором думки про те, чи подана фінансова звітність достовірно в усіх суттєвих аспектах.

У Міжнародній концептуальній основі завдань з надання впевненості записано, що **завдання з надання впевненості** – це «завдання, за яким фахівець-практик надає висновок, призначений підвищувати ступінь довіри визначених користувачів, інших ніж відповідальна сторона, щодо результату оцінки або визначення предмета перевірки за належними критеріями». Сам термін «фахівець-практик» у концептуальній основі вживається навіть ширше, ніж термін «аудитор», і може застосовуватися до різних предметів перевірки бухгалтерського обліку та фінансової звітності, в тому числі експертами і консультантами.

Разом із тим МСА та зазначена Концептуальна основа визначають необхідність дотримання при проведенні перевірки фінансової звітності *принципу*

професійного скептицизму. Цей принцип припускає існування перекручень фінансової звітності, обумовлених шахрайством або помилкою, тим самим він закладає підґрунтя для можливої недовіри до фінансової звітності з боку аудитора.

При виявленні перекручень фінансової звітності у вигляді шахрайства чи помилки МСА та Концептуальна основа пропонують аудитору відмовитися від завдання з надання впевненості або оформити негативний висновок. Зокрема, в Концептуальній основі увага звертається на те, що негативний висновок залежить від того, наскільки суттєвими або поширеними є обставини, якщо ймовірно, що неналежні критерії або неприйнятний предмет перевірки можуть вводити в оману визначених користувачів.

Натомість у МСА та в Міжнародній концептуальній основі завдань з надання впевненості нічого не зазначено з приводу того, як оцінювати виконання аудитором завдання з надання впевненості користувачам та підвищення їх довіри до фінансової звітності за умови надання негативного висновку. Хоча, зрозуміло, що негативний висновок, навпаки, містить у собі висловлену недовіру до фінансової звітності.

У зв'язку з викладеним виникає питання щодо самого змісту виконання завдань з надання впевненості з метою підвищення ступеня довіри користувачів до фінансової звітності. Тобто яким чином аудитор повинен надати користувачам фінансової звітності таку впевненість, щоб їх довіра до такої звітності підвищилася? Що в такому аспекті означає сам термін «надання впевненості»?

Найбільш ґрунтовно поняття «впевненість» розглядається в психології, яка дає рекомендації стосовно розвитку впевненості особистості. З погляду психології **впевненість** – це психологічна характеристика віри і переконань людини. Впевненість може бути результатом власного досвіду особистості або результатом зовнішньої дії. Впевненість також може з'явитися у людини проти її волі та свідомості під дією навіювання, в тому числі самонавіювання [5; 6].

Питання гносеологічних аспектів пізнання істини досить складне і дискусійне. Ще давньогрецький філософ Сократ твердив, що він нічого не знає, а його мудрість обмежена власним незнанням.

Основна дискусія у філософії та інших науках точиться з приводу пізнання об'єктивної істини через з'ясування її відносного та абсолютного змісту, достовірності й вірогідності. Сучасні філософські погляди на знання не вимагають впевненості. Основна увага приділяється методам вираження впевненості в

мовах, у тому числі математичних [8–10].

Натомість філософія вивчає впевненість, а точніше – переконаність як стан впевненості й правдивості щодо отриманих знань. Самі переконання можуть ґрунтуватися на вірі та на знаннях. У переконанні, що ґрунтується на вірі, домінує суб'єктивна впевненість, обумовлена певними емоціями, почуттями або інтуїцією. В таких випадках аргументація і доказовість відіграють другорядне значення. В свою чергу, переконання, що ґрунтуються на знаннях, спираються на достовірну інформацію та логічну обґрунтованість.

Закономірності та правила пізнання вивчає логіка. За допомогою логіки, а не психології доводять істину суджень і спростовують хибні твердження [10].

Отже, в МСА подібно іншим наукам «впевненість» логічно розглядати в психологічному аспекті з позиції мотивації оцінки фінансової звітності різного роду користувачами за наслідками проведеного аудиту. Самі по собі такого роду психологічні аспекти аудиторської діяльності заслуговують на увагу. Водночас викладення в нормативних актах поряд з правилами поведінки аудитора психологічних механізмів його поведінки та поведінки користувачів фінансової звітності викликає заперечення. Тим більше, що в МСА психологічним аспектам аудиту фінансової звітності надається першочергове значення у вигляді виконання завдань з надання впевненості користувачам.

На нашу думку, при викладенні правил поведінки аудитора та користувачів фінансової звітності в тих чи інших нормативних актах психологічним аспектам їх поведінки доцільно відводити іншу роль і розглядати окремо при вивченні психології аудиторської діяльності. Характерно, що в подібний спосіб визначаються правила поведінки в усіх нормативно-правових актах.

У законодавстві, що регламентує цивільний, господарський, адміністративний і кримінальний процеси, не зазначено, що суд, слідчий, експерт в особі бухгалтера чи іншого фахівця зобов'язаний виконувати завдання з надання впевненості стосовно обставин справи, винуватості або невинуватості особи. Так, завданням цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ. Завданням кримінального судочинства є швидке і повне розкриття злочинів, викриття винних та забезпечення правильного виконання Закону з тим, щоб кожний, хто вчинив злочин, був притягнутий до відповідальності і жоден невинний не був покараний. Кожний судовий розгляд має бути спрямований на забезпечення повного, всебіч-

ного й об'єктивного з'ясування обставин справи. В свою чергу, при вирішенні справи суд, зберігаючи об'єктивність і неупередженість, зобов'язаний керуватися принципами верховенства права та законності. Саме рішення суду має бути законним і обґрунтованим [11–14].

Психологічні аспекти мотивації та поведінки учасників цивільного, господарського, адміністративного та кримінального процесів вивчаються окремо в юридичній психології. Тільки при вчиненні правопорушень, особливо злочинного характеру, з'ясовуються його мотиви. В разі потреби проводиться навіть психіатрична чи психологічна експертиза.

Особливої уваги заслуговує судово-бухгалтерська експертиза. Встановлення об'єктивної істини по справі за допомогою бухгалтерської експертизи вважається однією із процесуальних гарантій, що забезпечує захист інтересів держави і громадянина. В Законі України «Про судову експертизу» записано, що судово-експертна діяльність здійснюється на принципах законності, незалежності, об'єктивності і повноти дослідження. Серед завдань бухгалтерської експертизи відсутні навіть натяки на завдання у вигляді підвищення довіри та надання впевненості [15–18].

Провідне місце в судовому розгляді справ, їх розслідуванні та збиранні доказів відводиться саме встановленню об'єктивної істини. Тобто такої істини, яка не залежить ні від суду, ні від учасників процесу, ні від інших осіб [19–22].

Вітчизняне і зарубіжне законодавство орієнтує на те, щоб зазначених вимог дотримувалися не тільки слідчі або судді, й ревізори, бухгалтери-експерти і навіть посадові особи при проведенні службових розслідувань. Не можуть стояти осторонь стосовно вимог встановлення об'єктивної істини при проведенні перевірки фінансової звітності і аудитори. Їх діяльність щодо збирання, оцінки та використання аудиторських доказів має провадитися відповідно до законів логіки та пізнання об'єктивної дійсності.

Навіть якщо наше судочинство стане на кшталт англо-американського, в якому домінує інша доктрина, то питання встановлення істини зберігає своє значення, проте в іншому контексті. Основна проблема полягає в тому, що англо-американський суд при розгляді справ керується доктриною повної змагальності сторін. При цьому суд виконує роль спостерігача і арбітра за процесуальними змаганнями сторін і не бере участі в збиранні доказів. Суд тільки виносить рішення на користь тієї сторони, аргументи якої виявилися більш переконливими. В такому процесі має місце не об'єктивна істина, а формально-

юридична [23; 24].

Насправді ті види завдань, що виконує аудитор згідно з МСА, цілком можливо сформулювати більш конкретно, насамперед наблизити такі формулювання до вимог вітчизняного і зарубіжного законодавства.

З цією метою візьмемо за основу поняття аудиту в першій редакції Закону України «Про аудиторську діяльність», оскільки чинна редакція поняття аудиту викликає суттєві заперечення [25]. Зокрема, в цьому Законі зазначено, що мета аудиту полягає у перевірці достовірності, повноти та відповідності чинному законодавству і встановленим нормативам фінансової звітності. Керуючись таким підходом, цілком можливо без посилань на психологічні аспекти визначити зміст завдань щодо надання впевненості користувачам фінансової звітності в її достовірності, повноти та відповідності законодавству.

Завдання з надання достатньої впевненості є не що інше, як завдання з перевірки достовірності, повноти та відповідності законодавству фінансової звітності щодо її складання в усіх суттєвих аспектах.

Завдання з огляду фінансової звітності можна іменувати як завдання з перевірки достовірності, повноти та відповідності законодавству фінансової звітності шляхом її огляду.

Завдання з виконання погоджених процедур доцільно викласти як завдання з перевірки достовірності, повноти та відповідності законодавству фінансової звітності шляхом погоджених процедур.

Якою мірою той чи інший користувач фінансової звітності отримає впевненість в її достовірності, повноті та відповідності законодавству, передусім залежатиме від встановлення аудитором об'єктивної істини щодо наявності чи відсутності перекручень, обумовлених шахрайством чи помилкою. Зазначена істина матиме об'єктивний характер тільки за умови, якщо її зміст буде незалежним від суб'єктивних уподобань та психологічного стану аудитора, користувачів фінансової звітності й управлінського персоналу, що складав фінансову звітність. Хочемо ми того чи ні, але наявність у користувачів фінансової звітності впевненості або переконаності в результатах аудиторської перевірки необхідно відводити інше суто психологічне значення.

Саме в такому аспекті будуть оцінені результати аудиторської перевірки фінансової звітності в процесі судового розгляду цивільної, адміністративної, господарської або кримінальної справи. За наявності суперечки користувачі фінансової звітності спроможні надавати досить різні свідчення стосовно особистої впевненості в результатах аудиторської переві-

ки. Тим паче, що певні підстави для несумлінної поведінки користувачів фінансової звітності містять самі стандарти аудиту. Вони вимагають від аудитора підвищити довіру користувачів фінансової звітності через надання їм впевненості в її достовірності, повноті та відповідності законодавству.

За своїм змістом вимога щодо підвищення довіри користувачів до фінансової звітності орієнтує на те, що впевненість або переконаність має ґрунтуватися на вірі, а не на знаннях. Тобто в цих переконаннях може домінувати не що інше, як суб'єктивна впевненість, обумовлена певними почуттями або емоціями особистості.

З метою запобігання несумлінній поведінці користувачів фінансової звітності та упередженій оцінці результатів аудиторської перевірки з боку управлінського персоналу, що склав звітність, Міжнародні стандарти аудиту містять цілу низку запобіжних заходів і пересторог стосовно порядку проведення аудиту, в тому числі виконання завдань з надання впевненості. За умови їх дотримання суперечка між аудитором, користувачами фінансової звітності та управлінським персоналом в кінцевому рахунку може звестися лише до наявності впевненості та суто психологічної довіри до результатів аудиторської перевірки фінансової звітності. Само собою зрозуміло, що така суперечка є зайвою і приводів для її виникнення не повинно бути.

Одночасно постає запитання: як в умовах домінування тіньової економіки в Україні, масової видачі заробітної плати в конвертах, максимальної мінімізації податків, суцільної корупції та інших негараздів можна підвищити ступінь довіри користувачів до фінансової звітності через надання їм впевненості аудитором? Відповідь досить проста. Скільки б разів вітчизняні та зарубіжні аудитори не проводили перевірок фінансової звітності підприємств, установ та організацій, ситуація в економічній сфері нашої держави залишиться в реально існуючому стані. Довіра та впевненість користувачів фінансової звітності тією чи іншою мірою відображуватиме на рівні їх особистої свідомості об'єктивну дійсність як на підприємстві, в установі та в організації, так і в країні в цілому.

Виконати в повному обсязі в Україні суспільну функцію щодо підвищення довіри користувачів до фінансової звітності через надання їм впевненості аудитори спроможні тільки в ролі психотерапевта або політика. Наприклад, подібно Алану Чумаку або Анатолію Кашпіровському проводити публічні сеанси психотерапії і налаштовувати свідомість користувачів фінансової звітності на виключно пози-

тивне сприйняття дійсності. З цією метою не завадить виступати в політичних шоу і запевняти громадськість у необхідності повної довіри до фінансової звітності. В кінцевому підсумку від таких виступів буде певна користь. На крайній випадок ошукані вкладники банків та інвестори житла в обличчя знатимуть тих аудиторів, хто підвищував ступінь довіри користувачів до фінансової звітності шахраїв різного пошибу.

Не є винятком у цьому відношенні інші країни, які мають досить розвинену ринкову економіку, достатньо незалежні державні інститути та державний суспільний нагляд за аудиторською діяльністю. Далеко за прикладом ходити не треба. Чого тільки варта діяльність міжнародної аудиторської фірми «Arthur-Andersen», яка через співучасть у шахрайстві припинила своє існування. Ця аудиторська фірма шляхом введення в оману також виконувала завдання з надання впевненості та підвищувала до певної пори довіру користувачів до фінансової звітності. Натомість виявилось, що така звітність абсолютно не достовірна.

Очевидно, що вести мову в нормативних актах стосовно надання впевненості користувачам фінансової звітності з метою підвищення їх довіри до звітності недоцільно. Внаслідок цього виникають проблемні питання, які виходять за межі нормативно-правового регулювання і потребують окремого вивчення й аналізу соціально-психологічних механізмів поведінки суб'єктів аудиторської діяльності, а також масової свідомості суспільства.

Не зайвим у цьому контексті буде проведення соціологічних опитувань громадськості та користувачів фінансової звітності для з'ясування рівня їх довіри до фінансової звітності та аудиторських перевірок. Тим більше, що рівень такої довіри можна досліджувати лише на рівні масової свідомості, а не окремо взятих аудиторських перевірок.

У зв'язку з цим можна погодитися із висновком Асоціації присяжних сертифікованих бухгалтерів (АССА), що аудит має зіграти ключову роль у зміцненні суспільної довіри до фінансової звітності. Дійсно, аудиторам як спільноті повинна відводитися важлива роль у підвищенні надійності фінансової інформації через підтвердження достовірності фінансової звітності.

Тобто говорити на рівні суспільства про роль аудиту в підвищенні довіри до фінансової звітності цілком логічно. Натомість досить сумнівно переносити подібного роду розуміння аудиту на рівень конкретних перевірок фінансової звітності, за наслідками яких надаються позитивні, умовно-позитивні та негативні висновки.

Якою мірою та чи інша аудиторська перевірка підвищує рівень довіри і надає впевненості користувачам фінансової звітності в її достовірності, повноті та відповідності законодавству, визначити досить складно. Одна аудиторська перевірка з погляду користувача фінансової звітності незначною мірою підвищила його довіру і надала деяку впевненість, а на думку іншого користувача – така сама аудиторська перевірка ніякої впевненості не надала і довіри не підвищила. Разом із тим негативний висновок аудитора дає підстави взагалі не довіряти фінансовій звітності і тягне за собою зворотну впевненість в її недостовірності, неповноті та невідповідності законодавству.

При більш уважному розгляді цієї проблеми цілком правомірно здійснити висновки щодо наявності в такому випадку звичайної суперечності, що відображує діалектичну сутність аудиту як суспільного відношення. Виходить, що, з одного боку, позитивний висновок підвищує довіру і надає впевненість користувачам фінансової звітності в її достовірності, повноті та відповідності законодавству. З іншого боку, негативний висновок породжує протилежні наслідки. В цьому разі також виникає довіра і впевненість, але негативного змісту. Аудитори повинні надавати суспільству і користувачам фінансової звітності об'єктивну інформацію у вигляді позитивних і негативних висновків, а отже, бути дійсно незалежними і не брати на себе зобов'язань за будь-яку ціну підвищувати довіру до фінансової звітності та надати впевненість її користувачам. Насправді в процесі аудиторської перевірки довіра і недовіра, впевненість та скептицизм взаємно обумовлюють одне одного. В результаті взаємодії цих протилежних оцінок і відбувається пізнання аудитором об'єктивного стану бухгалтерського обліку та фінансової звітності, виявляються перекручення, обумовленні шахрайством або помилкою.

Для діалектичного зняття цієї суперечності логічно вести мову про встановлення аудитором об'єктивної істини в процесі перевірки фінансової звітності. Натомість питання підвищення довіри та надання впевненості користувачам фінансової звітності слід розглядати в іншому аспекті з позиції психології та соціології аудиторської діяльності.

Запровадження в аудиторську діяльність методологічного підходу до встановлення об'єктивної істини при проведенні аудиторської перевірки фінансової звітності має важливе суспільне значення. На сучасному етапі розвитку аудит покликаний виконувати особливу публічну функцію щодо забезпечення достовірності, повноти та відповідності законодавст-

ву фінансової звітності, а не обмежуватися психологічними аспектами підвищення довіри користувачів до фінансової звітності та надання їм впевненості.

Характерним прикладом у цьому відношенні є Федеральні правила (стандарти) аудиторської діяльності Російської Федерації, затверджені постановою Уряду від 20.09.2002 р. № 696 [26]. У Правилі (стандарті) №1 «Цілі та основні принципи аудиту фінансової (бухгалтерської) звітності» зазначено, що метою аудиту є висловлення думки щодо достовірності фінансової (бухгалтерської) звітності осіб, які підлягають аудиту, і відповідності порядку ведення бухгалтерського обліку законодавству Російської Федерації.

Свого часу в цих Правилах був абзац такого змісту: «Незважаючи на те що думка аудитора може сприяти зростанню довіри до фінансової (бухгалтерської) звітності, користувач не повинен приймати цю думку ні як висловлювання впевненості в неперервності діяльності особи, яка підлягає аудиту, в майбутньому, ні як підтвердження ефективності ведення справ керівництвом цієї особи». Постановою Уряду РФ від 07.10.2004 р. № 532 наведений абзац вилучено.

Крім того, в цих Правилах окремо визначено поняття «розумної впевненості». Її зміст зводиться до того, що аудитор зобов'язаний забезпечити особисту розумну впевненість у тому, що розглянута в цілому фінансова (бухгалтерська) звітність не містить суттєвих викривлень.

У Правилі (стандарті) № 6 «Аудиторський висновок щодо фінансової (бухгалтерської) звітності» також звертається увага на те, що аудиторський висновок має включати заяву про те, що аудит було складено і проведено з метою забезпечення розумної впевненості в тому, що фінансова (бухгалтерська) звітність не містить суттєвих викривлень.

З наведених вище положень (стандартів) аудиторської діяльності Російської Федерації видно, що в них відсутні вимоги стосовно виконання завдань з надання впевненості. Сам термін «впевненість» вживається з відповідними обмеженнями та уточненнями, які виключають можливість тлумачення суто в психологічному аспекті. В цих положеннях (стандартах) йдеться не про надання впевненості користувачам фінансової звітності, а про забезпечення аудитором при проведенні перевірки фінансової звітності розумної впевненості в тому, що звітність не містить суттєвих викривлень.

Тобто аудитор не надає користувачам фінансової звітності впевненості, а забезпечує досягнення особистої впевненості в результатах перевірки. Завдяки такому підходу можна рухатися в напрямі встанов-

лення об'єктивності істини при проведенні аудиторської перевірки фінансової звітності навіть за умови тієї чи іншої впевненості або невпевненості користувачів.

Наведений методологічний підхід доцільно вра-

ховувати при підготовці вітчизняних стандартів аудиту. На першому етапі можливо обмежитися відповідними методичними рекомендаціями Аудиторської палати України стосовно виконання завдань з надання впевненості.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. **Гончарук Я.А.** Аудит / Я.А. Гончарук, В.С. Рудницький. – К.: Знання, 2007. – 443 с.
2. **Аудит** [Л.М. Янчева, З.О. Макєва, А.О. Баранова та ін.] – К.: Знання, 2009. – 335 с.
3. **Аудит.** – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 540 с.
4. **Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг.** – К: Міжнародна федерація бухгалтерів та Аудиторська палата України, 2010. – Ч. I. – 842 с.; Ч. II. – 406 с.
5. **Ромек В.Г.** Психологические особенности уверенной в себе личности в вопросах и ответах / В.Г. Ромек. – М.: Гардарики, 2000. – С. 207–225.
6. **Кабаченко Т.С.** Методы психологического воздействия / Т.С. Кабаченко. – М.: Педагогическое общество России, 2000. – 544 с.
7. **Шевченко В.І.** Концепція пізнання в українській філософії / В.І. Шевченко. – К., 1993. – 168 с.
8. **Ярошевець В.І.** Людина в системі пізнання / В.І. Ярошевець. – К., 1996. – 208 с.
9. **Кремень В.І.** Філософія: мислителі, ідеї, концепції / В.І. Кремень, В.П. Ільїн. – К.: Книга, 2005 – 528 с.
10. **Гетманова А.Д.** Логика / А.Д. Гетманова. – М.: «Добросвет», 2002. – 472 с.
11. **Цивільний** процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40–42. – Ст. 492.
12. **Господарський** процесуальний кодекс України від 06.11.91 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №6. – Ст. 56.
13. **Кодекс** адміністративного судочинства України 06.07.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–36.
14. **Кримінально-процесуальний** кодекс України від 28.12.60 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1961. – №2. – Ст. 15.
15. **Судебная** бухгалтерия. – М.: Юрид. Нит. – 1998. – 368 с.
16. **Камлик М.І.** Судова бухгалтерія / М.І. Камлик. – К.: Синтез, 2000. – 256 с.
17. **Живко З.Б.** Судова бухгалтерія / З.Б. Живко. – К.: Атіка, 2007. – 344 с.
18. **Про судову** експертизу: Закон України від 25.02.94 р. № 4036-ХІІ.
19. **Мурадьян Э.М.** Истина как проблема судебного права / Э.М. Мурадьян. – М.: Юристь, 2004. – 312 с.
20. **Печников Г.А.** Диалектические проблемы истины в уголовном процессе / Г.А. Печников. – Волгоград: ВА МВД России, 2007. – 312 с.
21. **Треушников М.К.** Судебные доказательства / М.К. Треушников. – М.: ОАО «Издательский дом «Городец», 2004. – 272с.
22. **Орлов Ю.К.** Основные теории доказательств в уголовном процессе / Ю.К. Орлов. – М.: Роспект, 2000. – 140 с.
23. **Гуценко К.Ф.** Уголовный процесс западных государств / К.Ф. Гуценко. – М.: Зерцало. – 2001. – 480 с.
24. **Решетникова И.В.** Доказательственное право Англии и США / И.В. Решетникова. – Екатеринбург: Изд-во УрПОА, 1997. – 240 с.
25. **Головач В.В.** Поняття аудиту // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 2. – С. 53–57.
26. **Про затвердження** федеральних правил (стандартів) аудиторської діяльності: постанова Уряду РФ від 23.09.2002 р. № 696.

Статья посвящена определению содержания и сути выполнения аудитором заданий по предоставлению уверенности пользователям финансовой отчетности. Обоснована необходимость согласования таких заданий с требованиями законодательства и реалиями аудиторской деятельности.

Ключевые слова: аудит, задания аудиторов, предоставление уверенности.

The present article is dedicated to determination of the content and essence of performance of the due diligence of financial statements by the auditor. The article substantiates the need of coordination of such tasks with legal requirement and realities of the audit business.

Key words: audit, auditors' task, due diligence.